



WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Łukasz Biernackii

w sprawie **M. K.**

skazanego z art. 209 § 1a k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 16 listopada 2023 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w Bielsku - Białej

z dnia 16 grudnia 2021 r., sygn. akt III K 1127/21,

1. uchyla rozstrzygnięcie z pkt I zaskarżonego wyroku i na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. postępowanie karne w tym zakresie umarza;

2. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

M. K. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej z dnia 16 grudnia 2021 r., sygn. akt III K 1127/21:

1. na karę 2 miesięcy pozbawienia wolności za to, że w okresie od stycznia 2020 r. do 18 maja 2020 r., w B., poprzez niełożenie na utrzymanie swojego małoletniego syna T. B., uchylał się od wykonywania ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego, określonego co do wysokości ugodą Sądu Rejonowego w B. Wydział IV Rodzinny o sygn. akt IV RC [...] z dnia 20 lutego 2015 r., gdzie łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, przez co naraził osobę uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. za czyn z art. 209 § 1a k.k.;
2. na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności za to, że w okresie od lutego do maja 2021 r., w B., poprzez niełożenie na utrzymanie swojego małoletniego syna T. B., uchylał się od wykonywania ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego, określonego co do wysokości ugodą Sądu Rejonowego w B. Wydział IV Rodzinny o sygn. akt IV RC [...] z dnia 20 lutego 2015 r., gdzie łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, przez co naraził osobę uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem pięciu lat od odbycia kary łącznej 8 miesięcy orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w B., sygn. akt III K [...], z dnia 28 września 2020 r. za umyślne przestępstwo podobne z art. 209 § 1a k.k. za które odbywał karę pozbawienia wolności w okresie od dnia 19 maja 2020 r. do dnia 14 stycznia 2021 r.

Na mocy art. 85 § 1 k.k. i art. 85a k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzono oskarżonemu karę łączną 5 miesięcy pozbawienia wolności.

Wyrok ten, niezaskarżony przez żadną ze stron, uprawomocnił się z dniem 24 grudnia 2021 r.

Prokurator Generalny wniósł na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. kasację od tego wyroku. Zaskarżył go w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w pkt I części dyspozytywnej orzeczenia na korzyść oskarżonego M. K.

Wyrokowi temu zarzucił rażące naruszenie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., polegające na skazaniu w pkt I części dyspozytywnej orzeczenia M. K. za czyn opisany w pkt 1 komparycji zaskarżonego wyroku, popełniony w okresie od stycznia do 18 maja 2020 r., a zakwalifikowany jako występki z art. 209 § 1a k.k., podczas gdy za ten sam

czyn, na szkodę tego samego pokrzywdzonego, popełniony w okresie m.in. od 13 listopada 2019 r. do 18 maja 2020 r., zakwalifikowany z art. 209 § 1 k.k., oskarżony został już skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 26 kwietnia 2021 r., sygn. akt III K [...] - co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia, określoną w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k.

Podnosząc powyższe, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i umorzenie postępowania w zakresie czynu opisanego w pkt 1 komparycji zaskarżonego wyroku na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. oraz uchylenie zawartego w pkt III zaskarżonego wyroku rozstrzygnięcia o karze łącznej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co pozwala na jej rozpoznanie i uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej, wyrokiem z dnia 16 grudnia 2021 r., sygn. akt III K 1127/21, w pkt 1 skazał M. K. na karę 2 miesięcy pozbawienia wolności za to, że w okresie od stycznia 2020 r. do 18 maja 2020 r., w B., poprzez niełożenie na utrzymanie swojego małoletniego syna T. B., uchylał się od wykonywania ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego, określonego co do wysokości ugodą Sądu Rejonowego w B. Wydział IV Rodzinny o sygn. akt IV RC [...] z dnia 20 lutego 2015 r., gdzie łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, przez co naraził osobę uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. za czyn z art. 209 § 1a k.k. Ten sam Sąd Rejonowy w B., wcześniejszym wyrokiem - z dnia 26 kwietnia 2021 r., sygn. akt III K [...] - uznał M. K. za winnego tego, że w okresie od lutego do sierpnia 2019 r. oraz od 13 listopada 2019 r. do 18 maja 2020 r. w B., przez niełożenie na utrzymanie syna T. B. uchylał się od wykonania ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego, określonego co do wysokości protokołem ugody przed Sądem Rejonowym w Bielsku-Białej sygn. akt IV RC [...] z dnia 20 lutego 2015 r., przy czym łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych, tj. czynu z art. 209 § 1 k.k., za co wymierzył mu karę 7 miesięcy pozbawienia wolności. Orzeczenie to zostało utrzymane w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 30 września 2021 r., sygn. akt VII Ka [...].

Z zestawienia wyżej wymienionych wyroków wynika, że obydwa orzeczenia wydane przez Sąd Rejonowy w Bielsku-Białej - z dnia 26 kwietnia 2021 r., sygn. akt III K [...] oraz z dnia 16 grudnia 2021 r., sygn. akt III K 1127/21 - dotyczą przestępstw niealimentacji, popełnionych przez M. K. na szkodę tego samego pokrzywdzonego – jego syna T. B. Pierwszy z wydanych wyroków obejmuje okres od lutego 2019 r. do sierpnia 2019 r. oraz od 13 listopada 2019 r. do 18 maja 2020 r., zaś pierwszy z czynów, za który M. K. został skazany późniejszym chronologicznie wyrokiem (zaskarżonym niniejszą kasacją) popełniono w okresie od stycznia do 18 maja 2020 r. Porównanie treści obydwu wyroków prowadzi do oczywistego wniosku, że okres uchylania się od świadczeń alimentacyjnych, przypisany M. K. na mocy kolejnego z wydanych wyroków, w zakresie czynu ujętego w pkt I części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku, został już w całości objęty skazaniem w sprawie rozpoznawanej poprzednio i prawomocnie zakończonej - zawierając się w całości w szerzej zakreślonych ramach czasowych analizowanego występkę (w przedziale czasowym od 13 listopada 2019 r. do 18 maja 2020 r.).

W rezultacie, w odniesieniu do pierwszego z czynów, za który M. K. został skazany zaskarżonym wyrokiem, zachodzi przeszkoda procesowa z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., w związku z tym, że okres popełnienia tego czynu został w całości objęty skazaniem w sprawie rozpoznawanej poprzednio, prawomocnie już zakończonej. Wadliwe określenie granic czasowych kolejnego przestępstwa z art. 209 § 1 k.k., nieuwzględniające treści poprzedniego wyroku skazującego, tj. dwukrotne skazanie za występek niealimentacji popełniony na szkodę tej samej osoby w okresach pokrywających się stanowi rażące naruszenie wskazanego w zarzucie kasacji przepisu prawa procesowego, co ma istotny wpływ na treść orzeczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dni: 9 sierpnia 2017 r., II KK 222/17, 26 kwietnia 2018 r., IV KK 149/18, 28 czerwca 2023 r., I KK 134/23).

Objęta zarzutem kasacyjnym wada zaskarżonego wyroku prowadzi do konieczności jego uchylenia w zakresie punktu pierwszego, a w związku z treścią art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. także do następczego umorzenia postępowania karnego względem M. K. o czyn z art. 209 § 1a k.k. popełniony w okresie od stycznia do 18 maja 2022 r. na szkodę T. B.

Bezprzedmiotowe było zaś postulowane w kasacji uchylanie rozstrzygnięcia z punktu III zaskarżonego wyroku o karze łącznej, skoro w myśl art. 575 § 2 k.p.k., rozstrzygnięcie to straciło moc wskutek uchylenia skazania za jeden z czynów jednostkowych (por. postanowienie Sadu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 r., II KK 127/17).

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w wyroku, kosztami procesu obciążając Skarb Państwa.

[a]